

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Paweł Lasoń
Protokolant	Renata Brelikowska

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. R. i J. R.**

przeciwko **Gminie M. P.**

o wydanie nieruchomości, odszkodowanie

1. nakazuje pozwanemu **Gminie M. P.** wydanie powodom **Z. R. i J. R.** nieruchomości położonej w P. oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,6976 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta KW (...);

2. nakazuje pozwanemu **Gminie M. P.** usunięcie z nieruchomości gruntowej położonej w P. oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,2535 ha, dla której urządzona jest księga wieczysta KW (...) instalacji odprowadzającej nieczystości na działkę (...);

3. zasądza od pozwanej **Gminy M. P.** na rzecz powodów **Z. R. i J. R.** solidarnie kwotę **81.000** (osiemdziesiąt jeden tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot;

- 32.000 (trzydzieści dwa tysiące) złotych od dnia 5 lutego 2010 roku do dnia zapłaty;

- 49.000 (czterdzieści dziewięć tysięcy) złotych od dnia 6 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty

4. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

5. zasądza od pozwanej **Gminy M. P.** na rzecz powodów **Z. R. i J. R.** solidarnie kwotę **931** (dziewięćset trzydzieści jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

6. nakazuje pobrać od pozwanej Gminy M. P. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 4.350 (cztery tysiące trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem nieuiszczonych wydatków i opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa;

7. nie obciąża powodów nieuiszczoną częścią opłat sądowych od oddalonej części powództwa.

Sygn. akt IC 463/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 kwietnia 2014 roku Z. R. i J. R. wnieśli o nakazanie pozwanej Gminie M. P. wydania powodom nieruchomości położonej w P. w obrębie numer 37 oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,6976 ha dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...). Żądali także usunięcia zgromadzonych na tej działce nieczystości lub zapłaty kwoty 32.000 złotych. Powództwo obejmowało także żądanie usunięcia z nieruchomości oznaczonej numerem działki (...) instalacji odprowadzającej nieczystości na działkę (...), a także żądania zasądzenia odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości w kwocie 50.000 złotych i zwrot utraconych pożytków w kwocie 13.000 złotych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

W piśmie procesowym z dnia 15 lutego 2018 roku pełnomocnik powodów zmodyfikował żądania pozwu w ten sposób, że wniósł o:

- nakazanie pozwanej Gminie M. P. wydania powodom nieruchomości położonej w P. w obrębie numer 37 oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,6976 ha dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...);
- zobowiązanie pozwanej do usunięcia z nieruchomości oznaczonej numerem działki (...), dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...) instalacji odprowadzającej nieczystości na działkę (...);
- zasądzenie odszkodowania w kwocie 276.500 złotych z odsetkami za zanieczyszczenie działki numer (...);
- zasądzenie odszkodowania w kwocie 5.755,20 złotych z odsetkami za bezumowne korzystanie z działki numer (...);
- zasądzenie odszkodowania w kwocie 54,45 złotych z odsetkami za bezumowne korzystanie z działki numer (...);
- zasądzenie odszkodowania w kwocie 7.589,48 złotych z odsetkami z tytułu utraconych pożytków w kwocie 13.000 złotych.

Wnosił także o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu. (k. 443-445)

Pozwany nie uznał żądań pozwu wnosząc o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Nieruchomość położona w P. w obrębie numer 37 oznaczona w ewidencji gruntów numerem działki (...) o powierzchni 0,6976 ha dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...) jest przedmiotem współwłasności powodów. Poprzednio właścicielem nieruchomości był P. R..

/okoliczność niesporna/

Aktualnie nieruchomość ta znajduje się w posiadaniu pozwanej Gminy M. P.. Działka jest ogrodzona i zlokalizowana na niej jest Laguna osadowa numer 1, na której zgromadzone są osady z oczyszczalni ścieków.

/okoliczność niesporna/

Nieruchomość położona w P. w obrębie numer 37 oznaczona w ewidencji gruntów numerem działki (...) o powierzchni 0,2535 ha dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...) jest przedmiotem współwłasności powodów. Poprzednio właścicielem nieruchomości był P. R..

/okoliczność niesporna/

Nieruchomość ta znajduje się w posiadaniu powodów, którzy wykorzystują ją rolniczo. Przez działkę tę przebiega nieczynna od lat instalacja odprowadzająca nieczystości z oczyszczalni ścieków na lagunę osadową numer 1 znajdującą się na działce (...).

/okoliczność niesporna/

W dniu 8 stycznia 1982 roku Urząd Miejski w P. wszczął postępowanie administracyjne związane ze zmianą przeznaczenia gruntów rolnych znajdujących się w bezpośredniej bliskości oczyszczalni ścieków w P.. Celem postępowania było awaryjne zagospodarowanie osadów pochodzących z oczyszczalni ścieków w P.. Wydano decyzję zezwalającą na **czasowe zajęcie nieruchomości** będących między innymi własnością P. R. obejmującej składowanie osadów na terenie należącego do niego wyrobiska piachu. W uzasadnieniu wskazano, że jest to konieczne dla ochrony naturalnego cieków wodnego przebiegającego obok oczyszczalni ścieków, a tym samym ochrony samego Zalewu S.. W kolejnej decyzji administracyjnej z 8 stycznia 1982 roku (numer (...)) zatwierdzono plan realizacji budowy dwóch lagun osadowych oraz rurociągu tłoczego. Jednocześnie **zobowiązano inwestora do przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu o kierunku rolniczym po zakończeniu inwestycji lub użytkowania przez inwestora**.

W dniu 14 stycznia 1982 roku wydano decyzję administracyjną numer (...). 50/1/82 zezwalającą Dyrekcji Rozbudowy Miast i Osiedli w P. na awaryjne zagospodarowanie osadów oczyszczalni ścieków w P.. Wśród właścicieli gruntów, przez które przebiegać miała trasa budowy wskazano P. R.. W decyzji wskazano, że prawo budowy wymienionych w decyzji urządzeń jest ograniczonym prawem rzeczowym.

P. R. uczestniczył w rozprawie administracyjnej i poszczególne decyzje administracyjne były mu doręczane.

/okoliczności niesporne: decyzje – k. 71–76; 82-84/

Obecna Oczyszczalnia (...) w P. powstała w latach 70-tych ubiegłego wieku i była przedsiębiorstwem państwowym. W 1990 roku w drodze komunalizacji (stosownie do art. 5 ustawy z dnia 10 maja 1990 r - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. (Dz.U. Nr 32, poz. 191) właścicielem Oczyszczalni (...) stała się Gmina M. P..

Od tego czasu Gmina M. P. przy pomocy tego przedsiębiorstwa realizowała zadania własne określone w art. 7 pkt 3) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 95) o samorządzie gminnym, w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

/okoliczności niesporne/

Oczyszczalnia (...) w P. eksploatowała teren Lagun osadowych do około 1993-1995 roku. Przeprowadzona przez Gminę M. P. w 1995 roku modernizacja oczyszczalni ścieków objęła demontaż rurociągu tłoczącego osady na Lagunę numer 1. Wtedy też zakończyła się eksploatacja Lagun osadowych znajdujących się na działce numer (...) w P. w obrębie numer 37, dla której urządzona jest księga wieczysta Kw (...). W późniejszym czasie jedynie sporadycznie na działkę tę odprowadzano wody osadowe. Aktualnie działka numer (...) nie jest czynna Laguną osadową. Rurociąg tłoczny przebiegający przez działkę numer (...) znajduje się pod ziemią. Od lat nie jest on w żaden sposób wykorzystywany przez oczyszczalnię ścieków.

/dowód: opinia biegłego z zakresu ochrony środowiska – k. 353-386/

Z przeprowadzonej w toku procesu opinii biegłego z zakresu ochrony środowiska wynika, że możliwych jest kilka sposobów przywrócenia działki (...) do stanu sprzed zajęcia jej na potrzeby oczyszczalni ścieków. Samo przywrócenie działki do stanu wyrobiska piachu nie jest możliwe ze względu na fakt wsiąkania ścieków w piach i nieodwracalne zniszczenie wyrobiska. Z tego powodu rekultywacja winna zmierzać w kierunku rolnym (wskazanym w decyzji) lub leśnym, który wydaje się najbardziej naturalnym, najbezpieczniejszym i najmniej kosztownym. W ocenie biegłego rekultywacja w kierunku rolnym może okazać się nieefektywna. Koszt rekultywacji w poszczególnych wariantach uzależniony został od przeprowadzenia badań potwierdzających skażenie metalami ciężkimi. W razie ustalenia że do

takiego skażenia doszło koszt rekultywacji działki w kierunku leśnym wyniósłby 492.400 złotych, zaś w razie gdyby skażenie metalami ciężkimi nie występowało koszt rekultywacji to 81.000 złotych.

/dowód: opinia biegłego z zakresu ochrony środowiska – k. 353-386/

Sąd zważył co następuje :

Powództwo o wydanie nieruchomości zasługuje na uwzględnienie, bowiem pozwany utracił prawo do jej zajmowania. Przestał również korzystać z urządzeń przesyłowych usytuowanych na działce (...).

W tym zakresie został wydany wyrok wstępny, który uprawomocnił się.

Przypominając podstawę prawną tego rozstrzygnięcia należało przywołać art. 222 § 1 k.c., zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która faktycznie włada jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana. Z art. 222 § 2 k.c. wynika zaś, że jeżeli osoba narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Okolicznością, która może roszczenie windykacyjne i negatoryjne zniweczyć jest jedynie skuteczne względem właściciela uprawnienie innej osoby do władania rzeczą.

To uprawnienie pozwanego do władania działką numer (...) wynikało z decyzji administracyjnych ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe na tej nieruchomości.

Ograniczenie prawa własności było i jest dopuszczalne, zgodnie z art. 140 k.c., przez ustawy, zasady współzycia społecznego oraz jego społeczno-gospodarcze przeznaczenie. Dochodzi do niego zarówno regulacjami z zakresu prawa cywilnego, jak i o charakterze publicznoprawnym. Wkraczanie w prawo własności metodami przewidzianymi w prawie publicznym dokonywane jest przez przyznanie organom administracji publicznej kompetencji do kształtowania treści stosunków prawnych.

Tytuł do jednorazowego wykorzystania nieruchomości w określonym celu lub wykorzystywania jej w pewnych celach przez dłuższy czas, może wynikać z ustawy lub z umowy z jej właścicielem oraz z aktu administracyjnego. Wydanie aktu administracyjnego może powołać wprost powstanie praw i obowiązków bez potrzeby składania oświadczeń woli przez podmioty danego stosunku prawnego. Do tej kategorii należą postanowienia ustaw regulujących wywłaszczenie, polegające na pozbawieniu lub ograniczeniu prawa własności w celu nabycia go przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego dla zrealizowania celów publicznych.

W okresie od dnia 5 kwietnia 1958 r. do dnia 31 lipca 1985 r. obowiązywała ustawa z dnia 12 marca 1958 r., która przewidywała, że chociaż o wywłaszczenie może ubiegać się zainteresowany organ administracji państwowej, instytucja lub przedsiębiorstwo państwowe, to może ono nastąpić jedynie na rzecz Skarbu Państwa (art. 2 ust. 1 i 2). Jego dopuszczalność uzależniona była od niezbędności danej nieruchomości dla realizacji konkretnych celów publicznych (art. 3 ust. 1). Wywłaszczenie mogło polegać na całkowitym odjęciu lub ograniczeniu prawa własności lub innego prawa rzeczowego na nieruchomości lub jej części (art. 4 i art. 5 ust. 1). W rozdziale 5 u.z.t.w.n. unormowany został szczególny tryb wywłaszczenia, obejmujący także art. 35, który stanowił, że organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy, a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia (ust. 1).

Ograniczenie praw powodów do nieruchomości opisanych w powołanych wyżej decyzjach było ograniczeniem czasowym. W. na skutek zrealizowania celu opisanego w samych decyzjach administracyjnych. Aktualnie teren działki (...) nie stanowi już czynnej laguny osadowej. W związku z powyższym teren ten winien być zwrócony powodowi, którym dodatkowo przysługuje uprawnienie do domagania się rekultywacji terenu, ewentualnie zapłaty stosownego odszkodowania.

Aktualnie pozwany nie dysponuje, żadnym skutecznym wobec właściciela prawem, które mógłby powołać przeciwko uprawnieniu właściciela do swobodnego dysponowania rzeczą.

Ponadto zgodnie z treścią art. 293 § 1 k.c. służebność gruntowa wygasa wskutek niewykonywania przez lat dziesięć. Z art. 295 k.c. wynika zaś, że jeżeli służebność gruntowa utraciła dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zniesienia służebności bez wynagrodzenia.

Legitymacja bierna pozwanego jest konsekwencją następstwa prawnego wynikającego z komunalizacji mienia państwowego.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 10 maja 1990 r - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. (Dz.U. Nr 32, poz. 191) jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, mienie ogólnonarodowe (państwowe) należące do:

- 1) rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego,
 - 2) przedsiębiorstw państwowych, dla których organy określone w pkt 1 pełnią funkcję organu założycielskiego,
 - 3) zakładów i innych jednostek organizacyjnych podporządkowanych organom określonym w pkt 1
- staje się w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy z mocy prawa mieniem właściwych gmin.

W sprawie nie jest kwestionowane, że właścicielem Oczyszczalni (...) obsługującej P. stała się Gmina M. P..

Stosownie zaś do art. 9 ustawy z dnia 10 maja 1990 r - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych. (Dz.U. Nr 32, poz. 191) prawa przysługujące podmiotom wymienionym w art. 5 **i ich obowiązki - przechodzą na odpowiadające im jednostki komunalne**; dotyczy to w szczególności praw i obowiązków wynikających z użytkowania wieczystego.

Nie ma zatem racji pozwany podnosząc, że nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa z okresu przed komunalizacją. Powołany przepis przesadza o przejściu tych obowiązków na pozwanego.

Laguny osadowe znajdujące się między innymi na działce (...) i rurociąg na działce (...) stanowiły urządzenia wchodzące w skład przedsiębiorstwa jakim była i jest oczyszczalnia ścieków. Potwierdza to opinia biegłego. W związku z powyższym wszelkie prawa związane z możliwością korzystania z gruntów powodów, przysługiwały właścicielowi oczyszczalni ścieków. Konsekwencją tego jest to, że na właścicielu oczyszczalni ścieków ciążyły wszystkie zobowiązania i obciążenia związane z wykorzystywanymi przez oczyszczalnię urządzeniami.

Takim zobowiązaniem jest również obowiązek odszkodowawczy jak i obowiązek rekultywacji gruntu – wynikające zarówno z ogólnych zasad prawa cywilnego jak i z samej treści powołanych decyzji administracyjnych.

Pozwany od wielu lat toczył rozmowy z powodami mające na celu uregulowanie kwestii prawnych związanych z korzystaniem z ich gruntów. Rozmowy te dotyczą również możliwości kategorycznego i ostatecznego rozwiązania wszystkich kwestii. Tylko ze względu na spór co do wysokości należnej rekompensaty spór nie został dotąd rozstrzygnięty. Również wydanie wyroku wstępnego nie doprowadziło do całościowego i kompleksowego rozwiązania zaistniałego między stronami sporu.

W konsekwencji należało rozstrzygnąć o zasadności pozostałych oszczeń zgłoszonych przez powodów.

Kluczowe dla sprawy znaczenie ma fakt wygaśnięcia ograniczonego prawa rzeczowego czy to na skutek wyczerpania się celu jego ustanowienia, czy też na skutek upływu czasu, czy wreszcie z powodu utraty znaczenia dla nieruchomości władnącej. W ocenie Sądu uwzględnienie powodztwa nie wymaga aby wcześniej w innym trybie doszło do stwierdzenia powołanych wyżej faktów. Powodowie byli zatem uprawnieni do dochodzenia zarówno roszczeń związanych z

wydaniem nieruchomości, jak wszystkich roszczeń będących konsekwencją obowiązku jej zwrotu (przede wszystkim roszczeń odszkodowawczych).

Podstawę roszczeń powodów w tym względzie mogą stanowić zarówno przepisy ogólne jak i treść stosunku prawnego łączącego dotąd strony a wynikającego z decyzji administracyjnych ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe. W ocenie Sądu ta ostatnia podstawa prawna winna mieć zastosowanie w sprawie i to ten stosunek prawny jest źródłem roszczeń powodów. W myśl stosunku prawnego wynikającego z treści powołanych wyżej decyzji administracyjnych **zobowiązano inwestora (w konsekwencji obecnie pozwanego) do przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu o kierunku rolniczym po zakończeniu inwestycji lub użytkowania przez inwestora.**

Jak to wyżej wskazano doszło już do zakończenia użytkowania inwestycji przez inwestora. Pozwany nie przywrócił nieruchomości do stanu poprzedniego, w związku z powyższym powodom przysługuje prawo żądania takiego przywrócenia, przy czym wobec niezrealizowania tego roszczenia przez pozwanego zachowują oni żądanie o naprawienie wynikłej z tego szkody.

Reguły prawne określające zasady naprawienia szkody powstałej zarówno na gruncie odpowiedzialności kontraktowej, deliktowej jak i mającej źródło w decyzji administracyjnej wynikają z treści art. 361 i następnych kodeksu cywilnego. Strony, a właściwie ich poprzednicy prawni jako strony stosunku prawnego mającego swoje źródło w decyzji administracyjnej były zobowiązane do określonego działania wynikającego z decyzji. Pozwany nie wywiązał się z tych obowiązków bowiem z chwilą zaprzestania wykorzystywania nieruchomości na cele wskazane w decyzji nie zwrócił nieruchomości powodom, ani nie przeprowadził rekultywacji terenu, do której na podstawie decyzji był zobowiązany.

Stosownie do art. 361 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła a w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Norma ta wprowadza więc zasadę pełnego odszkodowania, a pojęcie szkody obejmuje w szczególności konieczność poniesienia wydatków powstałych w następstwie zdarzenia wywołującego szkodę byle były one celowe i wystarczająco uzasadnione. Wydatki te niewątpliwie stanowią stratę, gdyż prowadzą albo do zmniejszenia aktywów albo do zwiększenia pasywów u poszkodowanego.

Wysokość odszkodowania jest kategorią obiektywną, niezależną od tego, czy poszkodowany poniósł koszty na jej naprawienie czy też nie. Odszkodowanie generalnie należy się za przywrócenie rzeczy do stanu poprzedniego.

Należy stwierdzić, że szkoda odniesiona przez powodów jest równa całkowitemu kosztowi przywrócenia nieruchomości do stanu sprzed zjaecia nieruchomości przez pozwanego.

Stosownie do art. 363 § 1 zdanie 1 kc naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Oba sposoby naprawienia szkody mają doprowadzić po myśli ustawodawcy do zrealizowania podstawowej funkcji odpowiedzialności odszkodowawczej, jaką jest funkcja kompensacyjna. W tym znaczeniu wskazane sposoby naprawienia szkody mają równorzędny charakter. Przepis ten nie nakłada na poszkodowanego obowiązku przywrócenie stanu poprzedniego wskazując, że **szkoda może być naprawiona przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej**. W realiach szkód w mieniu tą „odpowiednią sumą” jest suma potrzebna do przywrócenie rzeczy do stanu poprzedniego.

Przywrócenie rzeczy do stanu poprzedniego oznacza doprowadzenie jej do stanu w jakim znajdowała się przed szkodą.

Zdaniem pozwanego powodowie nie mają prawa domagania się odszkodowania bowiem nie ponieśli dotąd szkody, nie wydatkując żadnych sum na rekultywacje terenu działki (...). Konsekwencją ustalonego wyżej obowiązku zwrotu powodom działki numer (...) jest konieczność przywrócenia jej do stanu rolnego. Pozwany nie zrekwytował działki dlatego powodom przysługuje roszczenie od odszkodowanie. Wartość tego odszkodowania jest równa wartości

przywrócenia jej do ustalonego w decyzji stanu. Warto w tym, miejscu przytoczyć niepublikowane orzeczenie Sądu najwyższego z dnia 7 sierpnia 2003 roku IV CKN 387/01, w którym wprost wskazano, że „obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawiać (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, OSPiKA 2002, nr 7-8, poz. 103 oraz orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1988 r., I CR 151/88, niepubl.).

Obowiązkiem Sądu było zatem ustalić jaka suma winna być sumą odpowiednią dla naprawienia szkody, którą jest zniszczenie działki (...). Kwestia tą szczegółowo zajął się biegły z zakresu ochrony środowiska, który przedstawił osiem wariantów rekultywacji nieruchomości. Nie ma potrzeby przytaczania tutaj wszystkich ustaleń opinii. Kluczowe są jednak jej wnioski, które sąd w całości podziela, że najwłaściwszy sposób przeprowadzenia rekultywacji winien prowadzić w kierunku rolnym (wskazanym w decyzji) lub leśnym. Ze względu na istotne trudności przeprowadzenia rekultywacji w kierunku rolnym najbardziej optymalny sposób rekultywacji winien zmierzać w kierunku leśnym, który wydaje się najbardziej naturalnym, najbezpieczniejszym i najmniej kosztownym. Rekultywacja w kierunku rolnym może okazać się nieefektywna. Przez lata od wydania decyzji zmienił się charakter gruntów sąsiednich, na których obecnie dominują lasy. Stworzenie obszaru gruntów ornych otoczonych lasem jest mało pożądanym zabiegiem ze względu na przyszłe utrudnienia eksploatacji takiego pola. Po drugie uzyskiwanie płodów rolnych w miejscu, w którym był osadnik ścieków komunalnych może powodować trudne do akceptacji opary wykorzystania takich płodów rolnych na cele konsumpcyjne. Biegły określił dwa podstawowe warianty rekultywacji w kierunku leśnym. Koszt te w poszczególnych wariantach uzależnione zostały od przeprowadzenia badań potwierdzających skażenie metalami ciężkimi. W razie ustalenia że do takiego skażenia doszło koszt rekultywacji działki w kierunku leśnym wyniósłby 492.400 złotych, zaś w razie gdyby skażenie metalami ciężkimi nie występowało koszt rekultywacji to 85.400 złotych. Biegły ponadto wskazał, że potencjalnie pożądanym sposobem zagospodarowania działki byłoby jej przeznaczenie na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne co mogłoby generować dodatkowe zyski. Ten sposób rekultywacji pozostaje przysły i niepewny, bowiem wymagałby wydanie szeregu decyzji administracyjnych zezwalających na takie wykorzystanie terenu, nie sposób zaś przewidzieć możliwości takiej zmiany przeznaczenia grunty przez organy administracji. Ponadto ten sposób naprawienia szkody pozostałby oderwany od stosunku prawnego łączącego strony nakazującego rolny kierunek rekultywacji.

W toku procesu nie zostały przedstawione wyniki badań potwierdzających występowanie metali ciężkich w osadach znajdujących się na działce (...). Nie zostało też wykazane, że osady te stanowią atrakcyjny kompost. Z opinii biegłego wynika, że może tak być, ale konieczne byłoby dokładne przebadanie osadów pod kątem właśnie możliwości ich wykorzystania i sprzedaży jako kompost.

W myśl zasady kontrydiktoryjności przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału procesowego obciąża strony procesowe, a do Sądu należy jedynie ocena tego materiału i wydanie na jego podstawie rozstrzygnięcia. Artykuł 6 kodeksu cywilnego stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Strony postępowania były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, a ponadto w sprawie nie ujawniły się okoliczności nakazujące podjęcie jakiegokolwiek inicjatywy do przeprowadzenia postępowania dowodowego z urzędu.

Strona powodowa nie przedstawiła dowodu, że osady zawierają metale ciężkie, a w konsekwencji że konieczne jest wydatkowanie kwoty 492.400 złotych na rekultywację terenu. W konsekwencji Sąd zasądził odszkodowanie będące skutkiem ustalenia, że rekultywacja zgodna z treścią obowiązku wynikającego z decyzji administracyjnych powinna kosztować 81.000 złotych. Wskazana w opinii kwota 85.400 złotych uwzględniała wartość „zamulenia” rurociągu tłocznego (powodowie nie żądali przeprowadzenia takiej czynności – zgłosili za to żądanie jego usunięcia, o czym na podstawie art. 222 § 2 k.c. orzeczono w punkcie 2 wyroku)

Powodom nie przysługiwało żądanie odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Pozwany posiadał tytuł prawny do takiego posiadania. Wynikał on z decyzji administracyjnej. Pozwany dysponował zatem prawem posiadania nieruchomości. Zasady tego posiadania określała decyzja administracyjna. W ocenie Sądu decyzja w istocie

przewidywała też formę odszkodowania za korzystanie z nieruchomości przewidując rekultywację terenu w kierunku rolniczym w sytuacji, w której nieruchomość przed zagospodarowaniem przez poprzednika prawnego pozwanego była nieczynnym, wyeksploatowanym wyrobiskiem piachu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. oraz na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 461) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804). Koszty zastępstwa procesowego wyniosły po 3.617 złotych po każdej ze stron, w tym koszty opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych. Pozwany poniósł koszty obejmujące łącznie 8167 złotych. Koszty obciążającej pozwanego opłaty sądowej od uwzględnionego powództwa – winny wynieść 4.350 złotych. Powodowie ponieśli koszty obejmujące częściowo uiszczoną opłatę sądową w kwocie 2500 złotych. Koszty opinii biegłych wyniosły 10.667,88 złotych. Łącznie zatem ogólne koszty prowadzenia sprawy wyniosły 24.941 złotych, z czego powodowie ponieśli 16.784,88 złotych. Wynikająca z różnicy poniesionych kosztów kwota 931 złotych winna zostać zasądzona na rzecz strony, której poniesione koszty przewyższyły obciążający ją udział, w tym wypadku od pozwanego na rzecz powodów.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. art. 113. ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który stanowi, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator (powódka była zwolniona od kosztów sądowych), sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 4.350 złotych jako nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa. Na tej samej podstawie obciążono pozwanego niepokrytymi wydatkami w sprawie. Kwoty te rozliczono między stronami.